

ОБЩИНСКА СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИ УСЛУГИ В ОБЩИНА РИЛА (2011 – 2015)

1. Въведение

1.1. Кратко представяне на контекста на изработване и приемане на Общинската стратегия в община Рила

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Рила (2011 – 2015 г.) е разработена на основание Закона за социално подпомагане и Правилника за неговото прилагане, с участие и в партньорство на всички заинтересовани страни, а именно: общинска администрация и общински съвет, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане, местни структури на централната държавна власт, доставчици на социални услуги и местни граждански организации (НПО).

1.2. Съответствие с Областната стратегия за развитие на социалните услуги в Област Кюстендил;

Настоящата стратегия съответства на Общинския план за развитие на Община Рила и Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Кюстендил.

В процеса на планиране на областната стратегия, работната група бе мотивирана от убеждението за необходимостта от адекватна работеща общинска стратегия за развитие на социални услуги, която да допринесе за решаване на социални проблеми и рискове сред населението в община Рила.

Стратегията е разработена при спазване на следните принципи и подходи на планиране:

- Партньорство и планиране, което осигурява приноса и взаимодействието между всички заинтересовани страни – местни, регионални и държавни институции, ведомства, организации.
- Съответствие с реалните нужди на групите и общностите в риск;
- Изпълнимост и приложимост на планираните социални услуги и мерки;
- Финансова и социална ефективност;
- Равни възможности да достъп;
- Гъвкавост при определянето на съдържанието на планираните услуги и мерки

1.3. Съответствие с общински политики, стратегии и планове за развитие на община Рила.

Целта на Стратегията е да определи приоритетите в областта на социалните услуги в общността на местно ниво, съобразени със специфичните потребности на населението в Община Рила, да гарантира синхронизиране на действията на държавата, местната власт и гражданския сектор за подобряване благосъстоянието на децата и възрастните в общината.

Стратегията се базира на разбирането за развитието на социалните услуги, като развитие на социалната икономика, в две основни направления – развитие на социалните услуги, като средство за адекватно посрещане на нуждите и потребностите на рисковите групи деца и

възрастни от една страна и развитие на икономиката и повишаване трудовата заетост, като средство за осигуряване на подходящи работни места в сферата на социалните дейности.

Ключовите приоритетни направления на Общинската стратегия са изведени в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от спешна намеса за решаване на основни критични социални проблеми на жителите на общината.

1.4. Участници в процеса на планиране:

Общинска администрация, град Рила; Дирекция “Социално подпомагане” – Бобошево; Обществен съвет при Община Рила.

1.5. Обхват и фокус на Общинската стратегия в община Рила.

Като административно-териториални единици, в обхвата на Стратегията са включени всичките селища от състава на Община Рила, като се обръща специално внимание на малките изолирани населени места, където живеят малобройни рискови групи, с ограничен достъп до услуги.

Със създаването на общинската стратегия, като функция на Областната стратегия се цели да се преодолее неравномерността в развитието и достъпа до социални услуги. До момента развитието на социални услуги в общината е без достатъчно проучване на нуждите на рисковите групи и без да се взема предвид ситуацията в съседните общини.

Стратегията включва на първо място социалните услуги, които ще работят на територията на общината през периода 2011 – 2015 г. Включени са както съществуващите вече услуги (като се посочва дали те трябва да бъдат запазени в техния настоящ вид), така и развитието на нови социални услуги. Посочени са начините на достъп до тези услуги и връзката между тях.

В стратегията са включени социални услуги за всички рискови групи на територията на общината, изведени са нейните приоритети, като целеви групи и услуги за периода на действието ѝ.

Определянето на приоритетите е основано на сериозността на проблемите и наличните ресурси, а те от своя страна са изведени въз основа на анализа, изготвен в процеса на изработване на Областната стратегия за социални услуги, от Общинска администрация в сътрудничество с РИО на МОН - Кюстендил, РЦЗ – Кюстендил, ТСБ – Кюстендил, РУСО Кюстендил, ТД на НАП Кюстендил, ДБТ – Дупница, РУ на МВР Рила, СОУ „Ав. Попстоянов” гр. Рила и ОДЗ „Т. Миладинова” гр. Рила, ДЦСХ гр. Рила, ДВХПР-с. Пастра. Взети са предвид и препоръките и мненията на Общински съвет на Община Рила и представителите на неправителствения сектор на територията на Община Рила.

2. Изводи от анализа на ситуацията и оценка на потребностите в община Рила

2.1. Демографска характеристика

Демографските процеси се характеризират с определено развитие, обусловено от редица социално – икономически фактори.

Като цяло, демографските процеси на територията на общината през последните години се характеризират с намаляване на естествения и механичен прираст.

Общината е с голям дял на градското население – 81,8 %, по-голям и от този на община Кюстендил – 71,2 %. Населението на общината е концентрирано в гр. Рила, като най-слабо заселено е с. Падала. Територията е много слабо заселена – 10,5 души / кв.км.

В трудоспособна възраст е преобладаващ броят на мъжете, а в нетрудоспособна възраст преобладават жените. Броят на младежите /18-35г./ е 736 /по постоянен адрес/ и 113 /по настоящ адрес/

Населението на Община Рила е застаряващо. Децата до 18 годишна възраст са едва 12,6% от състава на населението. Населението в пенсионна възраст е 30 % от общия състав.

2.1.1. Етнически състав на населението.

В общината няма самоопределили се официално представители на етнически групи. По неофициални данни, събрани с помощта на анкети и НПО, съществува общност от 170 лица от ромски произход. Техния брой е незначителен, съотнесен към общия брой жители на общината – едва 4,6%. Териториално общността е съсредоточена в гр. Рила.

Основни изводи, свързани с демографското развитие са:

- Населението в трудоспособна възраст е повече от децата и пенсионерите в общината, но тенденцията е към намаляване.
- Демографската ситуация в общината следва общия ход на развитие на населението. Основен проблем в развитието на населението е процеса на застаряване.
- Тенденция към миграционно движение и обезлюдяване на населените места.
- Необходимост от предоставяне на мобилни услуги на населението в малките населени места.

2.2. Икономическото развитие, заетост и безработица

Икономиката на Община Рила, като цяло е слабо развита и се характеризира с много слабо ниво на инвестиции. Основни отрасли продължават да бъдат енергетиката, текстилообработването, туризмът и селското стопанство. Икономическата активност в общината все още е ниска.

Селата имат по-ниско качество на живот от административния център на общината.

Намалялото население води до неефективност на обществените услуги, образование, здравеопазване, социални услуги, оттам и ограничен достъп до тях. Намирането на баланс между икономическата ефективност и необходимостта от услуги е истинско предизвикателство за местните и териториални власти. Не е използван пълният потенциал на общината за икономическо развитие, липсват инвестиции за поддържане и обновяване на базисната инфраструктура.

На територията на община Рила са концентрирани 2,2 % от работната сила на област Кюстендил. Броят на заетите в сектора на индустрията представлява 0,5 % от този за областта, а за сектора на услугите тази стойност е 1,8 %.

В рамките на общината, дялът на заетите в индустрията е 21,7%, а в услугите – 78,3%.

Продължава спадът на икономически активното население, поради емиграционни и миграционни процеси. Намалява и разкриването на нови работни места, свиване на дейността на фирмите и ориентиране към изцяло сезонна заетост на заетите в сферата на туризма. Като цяло се увеличава възрастта на регистрираните безработни.

На пазара на труда, голям е дялът на работните места за хора без квалификация. През 2008 г. той е 53,97 %. Пазарът на квалифицираната работна сила е най-висок 80,95 на сто, като в тази група преобладават следните професии: шивачки, готвачи, сервитьори, заварчици, продавачи, камериери, и др. Най-малък е дялът на търсената работна сила с висше образование – 12,7 на сто, като от тях най-голямата група са учителите.

Преобладаващата част от работната сила са хора със средно образование. Равнището на професионалната квалификация, особено на безработните лица, не отговаря на пазарните изисквания. Ниско е равнището на професионална квалификация на продължително

безработните лица. Налице е дефицит в обучението на базаисни и ключови умения на подходяща квалификация съответстваща на структурата на пазара на труда.

Основни изводи, свързани с икономическото развитие, заетост и безработица са:

- слабо развита икономика
- много слабо ниво на инвестиции
- ниска икономическа активност

2.3. Здравеопазване

Здравното обслужване на населението в община Рила се осъществява от:

- Филиал за спешна медицинска помощ, гр. Рила
- Аптеки – 2 бр.
- Хоспис
- Клинична лаборатория – филиал на МЦ „Панацея”

На територията на общината осъществяват практика 3 общопрактикуващи лекари, от които една е свободна и 2 стоматологични практики.

Организирана е специализирана медицинска помощ за населението от общината, която се осъществява от специалисти от МЦ “Панацея 2000” ЕООД, гр. Дупница.

В гр. Рила функционира Филиал за спешна медицинска помощ, а към него има целогодишно изнесено работно място в н.м. Рилски манастир.

Общината разполага с помещения и оборудване за рентгенова лаборатория, която към настоящия момент не функционира. Функционира клинична лаборатория към МЦ “Панацея 2000” ЕООД.

Училищното здравеопазване се осигурява от три медицински сестри, работещи в здравните кабинети в ОУ и ОДЗ .

Застаряването на населението води до увеличаване на демографския товар, с всички произтичащи от това затруднения за здравното обслужване на населението. Увеличават се разходите за издръжка на възрастните поколения. Намаляват възможностите за защита на децата и на хората в активна възраст. Делът на възрастните хора в селата е значително по-голям от тези в общинския център поради вътрешната миграция в последните години и това допълнително създава проблеми поради по-слабо развитата здравна мрежа в селските райони.

Проблем за здравеопазването е липсата на профилактика, високия брой здравно неосигурени лица, особено сред малцинствените общности.

Достъпът до здравни услуги е затруднен. Това затруднява най-силно и рисковите групи на хората с увреждания, безработни и социално слаби лица.

Основни изводи, свързани със здравеопазването:

- застаряване на населението
- липса на профилактика
- висок брой здравнонеосигурени лица, особено сред малцинствените общности
- затруднен достъп до здравни услуги

3. Идентифициране на групите в риск и техните потребности

3.1 Фактори, които пораждат риск за различни групи от населението

- Липсата на развити социални услуги на местно ниво за самотно живеещи стари хора, особено в малките населени места, хора с увреждания, деца в риск и техните семейства
- Проблеми в семейството /финансови; безработица; социална изолация; семейства, при които има риск от разрушаване на семейните връзки и отношения; нисък социален статус/
- Ниска степен на образование, която свежда отношенията в семейството единствено до борба за физическо оцеляване.

- Употреба на алкохол.

3.2. Характеристика на рисковите групи в община Рила

В общината, изразено са обособени следните рискови групи:

- самотно живеещи стари хора
- хора с увреждания
- социално слабите семейства
- деца на самотни родители
- деца в многодетни семейства
- деца с девиантно поведение
- деца с увреждания

3.2.1. Самотно живеещи стари хора

Самотно живеещите възрасти хора в общината са около 3 % от населението на общината. По-голямата част от тях живеят в селата. Затруднените транспортни връзки и отдалечеността на селата усложняват достъпа на гражданите до медицинска помощ и до развитите към момента услуги, съсредоточени в общинския център или в по-голямите градове от областта. Допълнително разпръснатите села в общината усложняват и достъпа на гражданите до спешна медицинска помощ. В случаите, когато спешната помощ обслужва две общини (Рила и Кочериново) е проблем навременното ѝ достигане до нуждаещите се в изолираните села. При липсата на здравни услуги, общопрактикуващият лекар остава изключително значим за жителите. В селата на общината няма общопрактикуващи лекари, поради обстоятелството, че такива има определени само в гр. Рила. Незаета е и една практика в гр. Рила.

Като основни потребности на самотно живеещите хора се изведоха следните:

- Подкрепа за ежедневните грижи в дома - помощ при самообслужване, поддържане на хигиена, пазаруване, придружаване;
- Осигурен достъп до административни услуги;
- Достъп до медицинска помощ и здравни услуги;
- Осигуряване на социални контакти и психо-социална подкрепа;
- Компенсиране на изолираността от достъп до социални и здравни услуги на малките населени места в селските райони.

3.2.2. Хора с увреждания :

Хората с увреждания представляват 8% от населението на община Рила. Лица с психични заболявания, с адресна регистрация по настоящ адрес – 28.

В общинския център гр.Рила е най-големия брой на хора с физически увреждания – 171 в селата Пастра - 88 , Смочево – 18 , Падала – 3. В населено място Рилски Манастир -

3.2.3. Лица с психични заболявания:

На територията на община Рила, в с.Пастра се намира Дом за възрастни хора с психични разстройства.

Основните идентифицирани проблеми на хората с увреждания в община Рила са:

- Недостиг на здравни услуги и рехабилитация;
- Липса на ежедневен транспорт от селата към общинския център, където се изпълнява услугата и съответно ограничен достъп на живеещите в селата;
- Липса на клинични пътеки за голяма част от заболяванията;
- Изолация от пазара на труда;
- Ниски доходи на лицата и семействата;
- Социална изолация в общността;
- Липса на дневна/почасова грижа;

- Липса на подкрепа за семейството;
- Недостъпна архитектурна среда.

Основните идентифицирани нужди са:

- Предоставяне на услуги за възстановяване и рехабилитация;
- Изграждане на умения за независим живот;
- Обучения за активно включване на пазара на труда;
- Осигуряване на подкрепа за семейството;
- Достъпна архитектурна среда;
- Подкрепа в социално включване в общността.

3.2.4. Социално слабите семейства :

В община Рила подпомаганите лица, получаващи месечни социални помощи по реда на чл.9 от ППЗСП са 46 бр. Това са предимно ниско квалифицирани и слабо образовани, до момента участващи в програмите ОСПОЗ . От началото на 2010 г. спрямо 2009 г., броят им се е удвоил. Това се дължи на липсата на програми за заетост на територията на общината. Броят на самотните родители на подпомагане е сравнително константна величина за община Рила. Това са предимно майки на деца до 3 г., без сключен граждански брак.

3.2.5. Деца на самотни родители, деца в многодетни семейства, деца с увреждания:

Повечето от тези деца в тази рискована група са от многодетни семейства, живеят в лоши битови условия, семействата им са с ниски доходи, което ограничава достъпа им до качествени здравно-социални и образователни услуги. Децата от тези семейства обикновено живеят в лош психо-социален климат, което е предпоставка за девиантно поведение у децата, както и попадането им в криминогенна среда. При тях съществува висок риск от институционализиране.

В община Рила няма обособени ромски общности.

Отдел “ЗД” през първо шестмесечие на 2010г. работи с 4 деца, настанени в семейства.

В общината има 4 деца с увреждания, живеещи в семейна среда. На две от тях са насочени с направления за ползване на социални услуги държавна дейност към ЦСРИЛФУДИР-гр.Дупница, на още 8 деца от общината са издадени направления за ползването на услугите. В община Рила няма деца жертви на експлоатация или всякакво друго нехуманно или унизително отношение, регистрирани на улицата или употребяващи наркотици. Основните проблеми в семейството, налагащи определена мярка за закрила на дете се свеждат до финансови, безработица, социална изолация, ниска степен на образованост и нисък родителски капацитет, свеждащи отношенията в семейството единствено до борба за физическо оцеляване, употреба на алкохол и др.

О”ЗД” работи за повишаване благосъстоянието на децата в тези семейства, като прилага редица мерки изразяващи се в:

- насочване към центровете за социална рехабилитация;
- консултиране и информиране на детето в съответствие със степента на неговото развитие и насочването му към подходящо учебно заведение;

подпомагане при условията на действащата нормативна уредба

4. Ресурси за развитие на социалните услуги в Община Рила

Ресурсите за развитие на социалните услуги в Община Рила се определят от основните потребности от развитие на човешките ресурси и на организационния капацитет за

осъществяване на Стратегията и имат отношение към административния и организационния капацитет, а именно:

- Недостатъчен капацитет на общинската администрация, във връзка с управление и администриране процеса на предоставяне на социалните услуги;
- Липса на професионална квалификация на общия персонал, зает в представянето на социални услуги;
- Липса на социални услуги – резидентен тип, предоставяни в общността.
- Дефицит на специализиран персонал, необходим за предоставяне на социални услуги – резидентен тип.
- Липса на механизми и практики за осъществяване на междуобщинско сътрудничество в сферата на социалните услуги.
- Преодоляване на дефицита от човешки ресурси – социални работници, специални педагози и други, необходими за предоставяне на новоразкрити социални услуги.

5. Визия, приоритетни направления и цели на Общинската стратегия

5.1. Визия

Визия на Стратегията за развитие на социалните услуги в Община Рила (2011-2015): **Община Рила – община с достъпни, отговарящи на специфичните нужди на хората социални услуги, допринасящи за повишаване качеството на живот на социалните общности в потенциален риск.**

Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Рила (2011-2015), като част от Областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Кюстендил е разработена в съответствие с целите и приоритетните направления в Областната стратегия .

Стратегията изразява желанието и стремежа за създаване на условия за пълноценна реализация, чрез грижа и подкрепа за местните общности, групи, индивиди в риск, защото реализацията е право на всеки един и допринася за развитието на общностите.

За постигането на тези цели, общинската стратегия предвижда развиването на модерна, ефективна система от социални услуги, които поставят в своя център ползвателя, отговаря на нуждите на общността, осигурява равен достъп и непрекъснато подобрява своето качество.

Основна ценност за стратегията е всяко човешко същество със своята уникалност на възможностите за реализация, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение. Чрез общинската стратегия – Община Рила се присъединява и към европейските принципи на хуманност и солидарност като осигурява достъпни и качествени социални услуги в Община Рила, интеграция на общности и индивиди, пълноценна реализация и грижа за хората от рисковите групи.

5.2. Приоритетни направления и цели в развитието на социалните услуги в община Рила

Представените приоритетни направления на Общинската стратегия са в контекста на Областната стратегия за област Кюстендил, които са допълнени със специфични компоненти /акценти, произтичащи от конкретната ситуация, особеностите на проблемите и рисковите групи в община Рила.

➤ Приоритетно направление 1: Превенция за деца и семейства в риск

Обща цел 1: Да се подобри грижата за децата в семейството и да се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата

➤ Приоритетно направление 2: Деинституционализация на грижите за децата

Обща цел 2: Да се постигне намаляване на броя на децата от община Рила, отглеждани в специализирани институции и да се подобри качеството на резидентната грижа,

➤ **Приоритетно направление 3: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи**

Обща цел 3: Да се създадат условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи и индивиди в Община Рила

➤ **Приоритетно направление 4: Грижа за старите хора**

Обща цел 4: Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в Община Рила

➤ **Приоритетно направление 5: Развитие на човешките ресурси**

Обща цел 5: Повишаване качеството и ефективността на управление и предоставяне на социалните услуги;

➤ **Приоритетно направление 6: Изграждане на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество**

Обща цел 6: Създаване на механизми за осъществяване на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество в сферата на социалните услуги.

6. Специфични цели, мерки и дейности по приоритетни направления

6.1. Приоритетно направление 1: Превенция за деца в риск и семейства в риск

Обща цел 1. Да се подобри грижата за децата в семейството и да се предотврати появата и развитието на рискови фактори по отношение на децата

Специфична цел 1.1. Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подпомогне задържането им в биологичното семейство

Специфична цел 1.2. Осигуряване на условия за развитие на децата с увреждания отглеждани в семейството

Специфична цел 1.3. Подкрепа на уязвимите семейства и децата за социално включване, за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата

Специфична цел 1.4. Равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование

Специфична цел 1.1. Да се намали изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции и да се подпомогне задържането им в биологичното семейство

Мярка 1.1.1. Обществена подкрепа за работа с уязвимите семейства с деца в риск в община Рила. Развиване на дейности по превенция на изоставянето на децата и на настаняването им в СИ;

Мярка 1.1.2. Осигуряване на грижа при близки и роднини за изоставени и negliжирани деца;

Мярка 1.1.3. Развитие на Приемната грижа в Община Рила.

Мярка 1.1.4. Здравна профилактика, семейно планиране и подкрепа за социално включване на семействата в риск

Мярка 1.1.1. Обществена подкрепа за работа с уязвимите семейства с деца в риск в община Рила. Развиване на дейности по превенция на изоставянето на децата и на настаняването им в СИ

Обществената подкрепа ще бъде фокусирана върху превенция на изоставянето, подкрепа на семейството при отглеждане на детето, работа с деца и родители за предотвратяване отпадането от училище, консултации, услуги за деинституализация и реинтеграция в семейството.

Дейност 1.1.1.1. Включване на Община Рила в Център за обществена подкрепа в гр. Бобошево, който предстои да бъде разкрит през 2011 г., с капацитет 20 места. ЦОП ще обслужва общините Бобошево, Кочериново и Рила.

Дейност 1.1.1.2. Формиране на групи за консултация и подкрепа на бъдещи родители в Общностен център в гр. Рила по Проект за социално включване.

Дейност 1.1.1.3. Формиране на групи за консултация и подкрепа на родители с деца от 0 до 3 годишна възраст в Общностен център в гр. Рила по Проект за социално включване.

Мярка 1.1.2. Осигуряване на грижа при близки и роднини за изоставени и negliжирани деца;

Дейност 1.1.2.1. Съвместни дейности на ЦОП и ОЗД за настаняване в семейства на близки и роднини на деца от СИ, изоставени деца и други деца в риск чрез мярка за закрила:

- Установяване на контакти с роднините и близките на детето и мобилизиране на разширеното семейство за поемане на грижата за детето;
- Осъществяване на опити и полагане на усилия за реинтеграция на детето в неговото биологично семейство
- Консултации и подкрепа за изграждане на връзка между детето и разширеното семейство.

Дейност 1.1.2.2. Подкрепа за семействата на роднини и близки, които отглеждат деца, като мярка за закрила. Предоставя се от ЦОП и включва:

- Подкрепа на роднини и близки при поемане на грижата за новородени и по-големи деца, чиито родители заявяват намерение за изоставяне;
- Предоставяне на подпомагане (храна, дрехи, памперси за деца от 0-1 година), в случаи на тежки социални проблеми

Мярка 1.1.3. Развитие на Приемната грижа в Община Рила.

Планираните основни дейности са – информационни кампании, обучение, подбор и наемане на приемни родители, наблюдение и подкрепа за приемните родители и приемните деца, възстановяване и/или поддържане на връзки със семейството. Координацията на дейността се извършва от страна на ОЗД.

Дейност 1.1.3.1. Разкриване на услугата Приемна грижа в Община Рила

Дейност 1.1.3.2. Подбор и наемане на приемни семейства. Настаняване на деца в приемни семейства в Община Рила.

Мярка 1.1.4. Здравна профилактика, семейно планиране и подкрепа за социално включване на семействата в риск

Дейност 1.1.4.1. Прилагане на здравна профилактика на майчинството/бременността с фокус нежелана и рискова бременност в община Рила. Осъществява се от здравната система със съдействието на ЦОП гр. Бобошево.

Дейност 1.1.4.2. Семейно консултиране и подкрепа на родители, бъдещи родители и младежи от уязвими и рискови групи в рамките на Общностен център в гр. Рила по Проект за Социално включване.

Дейност 1.1.4.2. Здравна консултация за децо от семейства от уязвими групи за неблюдение на здравното, физическото и психомоторното им развитие в рамките на Общностен център в гр. Рила по Проект за Социално включване.

Специфична цел 1.2. Осигуряване на условия за развитие на децата, включително и на деца с увреждания, отглеждани в семейството

Мярка 1.2.1. Разкриване на ЦСРИ за осигуряване на достъп до здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за децата с увреждания и подкрепа за техните семейства;

Мярка 1.2.2. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството.

Мярка 1.2.1. Разкриване на ЦСРИ за осигуряване на достъп до здравна грижа, медицинска и социална рехабилитация за поне 60% от децата с увреждания и подкрепа за техните семейства.

Дейност 1.2.1.1. Разкриване на ЦСРИ за деца и възрастни в гр.Рила след 2012 г. с капацитет 30 потребители. Целевата група са деца и лица с увреждания, деца с увреждания в семейна среда, вкл. нуждаещи се от почасови грижи, родители отглеждащи деца с увреждания, хора с увреждания с чужда помощ и без право на чужда помощ. Планираните услуги са медицинска и социална рехабилитация, консултации – социални, правни, здравни, психологически, трудотерапия; изграждане на умения за самостоятелност; мобилни услуги от рехабилитатор и психолог. ЦСРИ ще обслужва населението от общини Рила, Бобошево и Кочериново.

Мярка 1.2.2. Подкрепа за родителите за отглеждане на децата с увреждания в семейството

Дейност 1.2.2.1. Разширяване на програмите, които предлагат домашни грижи:

- Личен асистент;
- Социален асистент;
- Домашен помощник за деца с увреждания.

Необходимият брой места за трите услуги ще се определя от общината, чрез консултации с ОЗД и социалните услуги ЦСРИ и ЦОП. Предвижда се общината да осигури финансиране по национални програми за разкриването и развиването на този тип социални услуги в общността, с цел да отговори на поне 70% от заявените потребности на семействата.

Дейност 1.2.2.2. Осигуряване на помощни средства, чрез ДСП по Закона за хората с увреждания. Разкритите социални услуги в общността ще предоставят информация, консултиране, съвети за права, процедури и посредничество за получаване на техническите помощни средства от деца и възрастни с увреждания.

Дейност 1.2.2.3. Предоставяне на подкрепа за семейства, в които се отглеждат деца с увреждания:

- Почасови услуги за деца – гледане в къщи, придружаване до детски заведения;
- Услуги за подпомагане в ежедневните грижи на родители, които отглеждат деца с увреждания;
- Услуги, свързани с материално подпомагане (храна, дрехи, памперси, други) за деца с увреждания (0-1 година) и в случаи на тежки социални проблеми;
- Консултации и формиране на групи за взаимопомощ.

Услугите ще се предоставят от ЦОП, съвместно с общинска администрация, лечебни заведения, дирекция “Социално подпомагане”, НПО и граждански инициативи.

Дейност 1.2.2.3. Осигуряване на специализиран транспорт за деца с увреждания, предвид възрастта им до Общностен център в гр. Рила.

Дейност 1.2.3.4. Индивидуална педагогическа подкрепа за деца с увреждания след оценка на нуждите им в рамките на Общностен център в гр. Рила по Проект за Социално включване.

Специфична цел 1.3. Подкрепа на уязвимите семейства и децата за социално включване, за превенция на рисково поведение и negliжиране на децата

Мярка 1.3.1. Развиване на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на negliжирането на децата, отглеждани в семейна среда;

Мярка 1.3.2. Инициативи и програми, насочени към децата и младежите за превенция на рисково поведение;

Мярка 1.3.3. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите.

Мярка 1.3.1. Развиване на услуги в общността за подобряване на родителския капацитет и за превенция на negliжирането на децата, отглеждани в семейна среда.

Дейност 1.3.1.1. Услуги в рамките на ЦОП Бобошево за развитие на умения за родителстване. Подкрепата за уязвими семейства, включително и за роднини, отглеждащи деца на родители в чужбина включва:

- Посредничество, информиране, социални, правни, психологически консултации за уязвими семейства с деца;
- Училище за родители и обучения за добро родителство;
- Кампании за повишаване на чувствителността – промяна на нагласите и уменията на родителите за стимулиране на ранното детско развитие;
- Практическа подкрепа в домакинството;
- Семейна медиация;
- Терапия, фамилно консултиране;
- Достъп до жилища, заетост;
- Консултации и подкрепа за близките и роднините, които отглеждат деца на родители в чужбина.

Дейност 1.3.1.2. Формиране на групи за родители и бъдещи родители на деца от 0 до 3 годишна възраст за подобряване на родителския капацитет в Общностен център в гр. Рила по Проект за Социално включване.

Дейност 1.3.1.2. Включване на училището и гражданските организации за подобряване на грижата за децата в семейството. Инициране на смесени социално-образователни дейности в училище за консултиране, развитие на родителския капацитет и уменията за отговорно родителство, които ще се изпълняват от учителите, училищните настоятелства, НПО, като самостоятелни инициативи или в рамките на проекти за достъп до интегрирано образование и включване на родителите в образователния процес.

Мярка 1.3.2. Инициативи и програми, насочени към децата и младежите за превенция на рисковото поведение.

Дейност 1.3.2.1. Провеждане на информационни кампании и образователни програми в училище и/или в рамките на ЦОП за:

- превенция на рисковото поведение на деца и младежи (агресия, насилие, отклоняващо се поведение)
- здравна и социална просвета против зависимостите.

Дейност 1.3.2.2. Извънучилищни дейности и осмисляне на личното време на децата.

Приоритетна необходимост е развитието на разнообразни извънучилищни дейности, като лятно училище, неделно училище, клубове по интереси, занимания със спорт и изкуство, които се осъществяват от училището, читалището, ОДЗ, ЦОП като посредници или организатори с подкрепата на НПО, РИО.

Дейност 1.3.2.3. Осигуряване на временен престой в Приют за безнадзорни деца в гр.Дупница, консултиране и подкрепа на безнадзорни деца и деца на улицата, деца и семейства – жертви на насилие.

Мярка 1.3.3. Подкрепа за преодоляване на последиците от рисковото поведение при децата и младежите и работа с деца на улицата, жертви на насилие, трафик.

Дейност 1.3.3.1. Съвместни дейности на Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) и обществените възпитатели в общината, заедно с ОЗД в подкрепа на деца с рисковото поведение и жертви на насилие.

Дейност 1.3.3.2. Дейности на ЦОП по направление от ОЗД – консултации, посредничество и подкрепа за деца, жертви на насилие, трафик и зависимости, както и специализирани програми за работа с деца извършители на противообществени прояви, насилие, рисковото поведение.

Дейност 1.3.3.3. Включване в кризисен център за жени, деца и младежи, преживели домашно насилие, сексуално насилие, жертви на трафик на хора, гр. Кочериново. Услугата е планирана след 2012 година.

Специфична цел 1.4. Равен достъп на децата от рискови общности и уязвими групи до качествено образование

Мярка 1.4.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички подлежащи деца в община Рила;

Мярка 1.4.2. Превенция на отпадането от училище на деца и младежи;

Мярка 1.4.3. Осигуряване на интегрирана предучилищна подготовка и образование за децата с увреждания в подходящи форми на включващо образование;

Мярка 1.4.4. Целенасочена политика за приобщаване на родителите и общността в учебно-възпитателния процес на децата с увреждания.

Мярка 1.4.1. Гарантиране на задължителното предучилищно образование за всички подлежащи деца в община Рила

Дейност 1.4.1.1. Обхващане на всички деца в предучилищно образование от 5-годишна възраст, със специален фокус върху децата от ромската общност, чрез:

- издирване на всички подлежащи деца и записване в предучилищна подготовка – изпълнява се от учителите, с подкрепата на общината, ОЗД, социални работници и инициативни групи;
- разкриване на подготвителни групи в детска градина или училище (с целодневна организация на предучилищната подготовка) за предучилищна подготовка на децата две години преди постъпването им в първи клас;
- срещи и посещения по домовете за информиране и мотивиране на родителите, осъществявани от учители, социални работници, представители на инициативни групи.

Дейност 1.4.1.2. Мерки за **назначаване на ресурсен учител**, в подкрепа на обучението на деца и ученици със специални образователни потребности

Мярка 1.4.2. Превенция на отпадането от училище на деца и младежи.

Дейност 1.4.2.1. Развитие на смесени образователно-социални услуги за превенция на отпадането и задържане на децата в училище.

Планирани са:

- консултации и подкрепа за децата –ползватели на услугите на ЦОП по направление от ОЗД;
- посещения на място и срещи за издирване на отпаднали и застрашени от отпадане деца и младежи;
- срещи, консултации, инициативи за мотивиране и подкрепа на децата и техните родители
- Организиране на консултации, занимални и помощ от учителите за достигане на общообразователния минимум от децата и учениците.

Дейност 1.4.2.2. Мерки за подобряване на привлекателността на училището, които обхващат всички деца и млади хора в училище и осигуряват:

- Инициране и изпълнение на програми и инициативи за повишаване на интереса към учене, включване на децата и младежите в живота на училището, в т.ч. и при вземане на решения, отнасящи се до подлежащите на задължително обучение.
- Извънкласни и извънучилищни дейности за мотивация на децата и техните родители - включване на децата в извънучилищни занимания в рамките на учебната година (съобразно техните интереси и желания), осмисляне на свободното време на децата и младежите;
- Обучения на учителите и препоръки за промяна на практиката на преподаване на учителите и включване на интерактивни методи.

Дейност 1.4.2.3. Разработване на инициативи за подобряване на образованието в училището, които да се изпълняват с подкрепата на РИО на МОМН и НПО. Специално внимание се отделя на мерките за наблюдение и контрол върху посещаемостта и качеството на образованието на пътуващите ученици към училището в град Рила (със статут “защитено” и “средищно”).

Мярка 1.4.3. Осигуряване на интегрирана предучилищна подготовка и образование за деца и ученици с увреждания в подходящи форми на включващо образование.

В дейностите се включват ОДЗ “Д-р Т. Миладинова”, град Рила, ОУ “Ав. Попстоянов”, гр. Рила, РИО-Кюстендил, Екипът за комплексно педагогическо оценяване (ЕКПО) към РИО-Кюстендил и Ресурсния център Кюстендил за подкрепа на деца със СОП към МОМН, община Рила, ЦОП и НПО.

Дейност 1.4.3.1. Обхващане на деца с увреждания в ОДЗ “Д-р Т. Миладинова”, град Рила през учебната 2011/2012 година.

- Осигуряване на места за интегриране на деца с увреждания в общите групи в детското заведение, включително подкрепа за адаптиране към средата, осигуряване на ресурсен учител. Специализирано обучение за работа с деца с увреждания на учителите в детската градина, както и на непедagogическия персонал, работещ с децата ще се предостави от Общностен център за деца и семейства, град Рила.

Дейност 1.4.3.2. Интегриране на децата с увреждания в ОУ “Ав. Попстоянов”, гр. Рила град Рила за обучение, с подкрепата на **ресурсен учител** - осъществява се от училището, РИО на МОМН и Ресурсния център към РИО на МОМН, с подкрепата на общината, които трябва да осигурят необходимата достъпна среда за деца с увреждания – в училището. Ресурсното образование ще обхваща деца с увреждания, отглеждани в семейства.

Приоритетно направление 2: Деинституционализация на грижите за деца

Обща цел 2. Да се постигне извеждане на децата, отглеждани в специализирани институции и да се разкрие приемна грижа в община Рила

Специфична цел 2.1. Извеждане на децата от община Рила, настанени в специализирани институции, за отглеждане в семейна среда.

Специфична цел 2.2. Развиване на алтернативни социални услуги за предоставяне на резидентна грижа в среда-близка до семейната за децата, които не могат да бъдат изведени в семейна среда.

Специфична цел 2.3. Подпомагане на социалната интеграция за младежите, напускащи СИ.

Специфична цел 2.1. Извеждане на децата от община Рила, настанени в специализирани институции за отглеждане в семейна среда.

Мярка 2.2.1. Развитие на услуги за реинтеграция на децата от СИ в биологичното или разширеното семейство (настаняване при близки и роднини), услуги в подкрепа на осиновяването

Мярка 2.2.2. Извеждане на деца от СИ в приемни семейства.

Мярка 2.2.1. Услуги за реинтеграция на децата от СИ в биологичното или разширеното семейство (настаняване при близки и роднини), услуги в подкрепа на осиновяването

Дейност 2.2.1.1. Включване в дейностите на ЦОП, специализираните институции и ОЗД за реинтеграция на децата от СИ в биологичното семейство, които включват:

- социално-консултативна работа с деца, при които съществува възможност за връщане в семейна среда;
- подкрепа за възстановяване на прекъснатите връзки с биологичните родители, братя и сестри;
- подкрепа и консултации за детето и семейството в периода след реинтеграцията;

- работа с родителите, разширеното семейство и детето за възстановяване на връзките родители – дете; услуги за изграждане на родителския капацитет.

Дейност 2.2.1.2. Включване в изпълнението на дейности от ЦОП, СИ и ОЗД по настаняване на деца от СИ в семейства на близки и роднини и услуги по подкрепа към семействата – консултиране, практическа подкрепа, съдействие, информирание, посредничество, услуги за изграждане на родителския капацитет, материална и финансова подкрепа в процеса на отглеждане на изведените деца.

Дейност 2.2.1.3. Услуги в подкрепа на осиновяването на деца, настанени в СИ и ще включват обучение и оценка на кандидат-приемни родители, подкрепа на детето и на семейството в след осиновителния период, формиране на групи за подкрепа на осиновени деца и осиновители.

Мярка 2.2.2. Извеждане на деца от СИ в приемни семейства.

Дейност 2.2.2.1. Координация на дейността от страна на ОЗД за развитие на приемната грижа на общинско ниво.

Дейност 2.2.2.2. Набиране на приемни семейства от общината.

Приоритетно направление 3: Социално включване на общности в неравностойно положение и уязвими групи

Обща цел 3. Да се създадат условия за социално включване и интегриране на максимален брой хора от общностите в неравностойно положение, уязвимите групи и индивиди в Община Рила

Специфична цел 3.1. Осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда

Специфична цел 3.2. Намаляване на броя на хората с увреждания в специализирани институции, чрез развитие на алтернативна резидентна грижа от семеен тип

Специфична цел 3.3. Осигуряване на условия и улесняване достъп до развитие на етническите общности в неравностойно положение и уязвими групи

Специфична цел 3.4. Реинтеграция на рискови общности, индивиди и уязвими групи с рисково и зависимо поведение.

Специфична цел 3.1. Осигуряване на условия за пълноценен и достоен живот на хората с увреждания в семейна среда

Мярка 3.1.1. Развиване на ЦСРИ в гр. Рила.

Мярка 3.1.2. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства

Мярка 3.1.3. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания.

Мярка 3.1.1. Развиване на ЦСРИ в гр. Рила.

Дейност 3.1.1.1. Разкриване на ЦСРИ за деца и възрастни в гр.Рила – планирана за разкриване след 2012 г. с капацитет 30 места. Ще обслужва общините Рила, Бобошево и Кочериново.

Мярка 3.1.2. Разширяване на социалните услуги в домашна среда за подкрепа в ежедневието на хората с увреждания и техните семейства.

Дейност 3.1.2.1. Разширяване на обхвата на услугите, които предлагат домашни грижи за хора с увреждания в общината – домашен помощник, социален и личен асистент.

Дейност 3.1.2.2. Осигуряване на информация, съдействие и посредничество от страна на Д “СП” - Бобошево и общинска администрация, гр. Рила за улесняване на достъпа до технически помощни средства и достъпна среда в дома по програмите на АХУ и Закона за хората с увреждания.

Мярка 3.1.3. Развиване на целеви общински политики/мерки за социално включване на хората с увреждания.

Дейност 3.1.3.1. Продължаване и разширяване дейността на клубовете на хората с увреждания в гр. Рила и с. Смочево. Фокусът на услугата е осигуряване на лични и социални контакти, информирани и консултиране – социално, здравно и правно за хората с увреждания.

Дейност 3.1.3.2. Подобряване на инфраструктурата и осигуряване на достъпна среда в общественото пространство.

Дейност 3.1.3.3. Съвместни мерки на Дирекция Бюро по труда -Дупница, община Рила и местни НПО за предоставяне на достъп до доходи, заетост, професионална квалификация, обучение и практически умения и др. за лицата с увреждания с право на работа.

Дейност 3.1.3.4. Прилагане на общински и национални мерки в общината за осигуряване на по-широки възможности за самостоятелен живот на хората с увреждания – обучение, жилище, доходи, достъп до услуги и подпомагане.

Специфична цел 3.2. Намаляване на броя на хората с увреждания в специализирани институции чрез развитие на алтернативна резидентна грижа от семеен тип;

Мярка 3.2.1. Реформиране и реструктуриране на съществуващите СИ за възрастни с увреждания и подобряване на качеството на предоставяната резидентна грижа;

Мярка 3.2.2. Изграждане на алтернативни социални услуги от резидентен тип за настаняване на хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната.

Мярка 3.2.1. Реформиране и реструктуриране на съществуващите СИ за възрастни с увреждания и подобряване на качеството на предоставяната резидентна грижа.

Дейност 3.2.1.1. Разработване на план за реформиране и реструктуриране на действащия Дом за възрастни хора с психични разстройства с.Пастра общ. Рила. Капацитетът през 2010 г. е 80 места. Планира се намаляване на капацитета до 2015 г. на 55 места. Потребителите ще бъдат настанявани в планираните за разкриване след 2012 г. в гр. Рила преходно жилище с капацитет 15 места и ЦНСТ с капацитет 14 места.

Мярка 3.2.2. Изграждане на алтернативни социални услуги от резидентен тип за хора с увреждания, които имат нужда от резидентна грижа в среда, близка до семейната.

Дейност 3.2.2.1. Разкриване на ЦНСТ за възрастни хора с психични разстройства в гр.Рила с капацитет 14 места. В него ще бъдат настанявани възрастни хора с психични разстройства от ДВХПР с. Пастра, общ.Рила.

Дейност 3.2.2.2. Разкриване на преходно жилище в гр.Рила за хора с психични разстройства след 2012 г. с капацитет 15 места. В него ще бъдат настанявани лица от ДВХПР с.Пастра.

Специфична цел 3.4. Реинтеграция на рискови общности, индивиди и уязвими групи с рисково и зависимо поведение.

Мярка 3.4.1. Услуги за реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение.

Мярка 3.4.1. Услуги за реинтеграция на лица със зависимости и проблемно поведение.

Тази услуги имат за цел да свържат младежите и лицата от уязвимите групи с подходящи социални, образователни, здравни, информационно-консултантски и други дейности в зависимост от техните нужди и проблеми.

Дейност 3.4.2.3. Услуги за хора в пробация – консултиране, подкрепа за реинтеграция, курсове за професионална квалификация, които се изпълняват съвместно от Съвета по пробация, ДБТ, ЦОП, ДСП.

Дейност 3.4.2.4. Развиване на услуги за подкрепа на лица със зависимости и проблемно поведение от центровете за социална рехабилитация и интеграция в гр. Кюстендил, гр. Бобов дол, гр.Дупница и гр.Рила (нова услуга). Услугите ще бъдат насочени към: млади хора в риск

на възраст 18-35 и лица на възраст 35-65 години, както следва: млади хора, след престой в специализирани институции, младежи и лица над 35 години преодолели сериозен здравословен проблем, психическа или физическа травма, преодолели зависимости, след периода на лечение, жертви на домашно насилие или трафик, дълготрайно безработни лица, хора с вируса на ХИВ и СПИН.

Приоритетно направление 4: Грижа за старите хора

Обща цел 4. Да се подобри качеството на живота на старите хора във всички населени места в община Рила

Специфична цел 4.1. Да се развият услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна среда

Специфична цел 4.2. Да се осигури достъп на старите хора до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната (с максимален капацитет до 20 места)

Специфична цел 4.1. Да се развият услуги в общността за осигуряване на условия за спокоен и достоен живот на старите хора в домашна среда

Мярка 4.1.1. Развиване на функциите и дейностите на домашния социален патронаж и развитие на мобилни услуги за обхващане на малките изолирани населени места в община Рила;

Мярка 4.1.2. Разширяване на услугите в домашна среда – домашен помощник, социален асистент и личен асистент;

Мярка 4.1.3. Осигуряване на дневна грижа, заместваща грижа и почасови услуги в общността за стари хора.

Мярка 4.1.1. Развитие на дейности на домашен социален патронаж и на мобилни услуги за обхващане на изолираните населени места в община Рила.

Дейност 4.1.1.1. Разкриване на Домашния социален патронаж, като мобилна услуга за обхващане на селата – предоставяне на храна, комунално-битови услуги, помощ в домакинството, здравна и мед.грижа, осигуряване на трудо и арт терапия и т.н.. Целта е разширяване на дейностите за обхващане на малките изолирани населени места.

Дейност 4.1.1.2. Мерки за осигуряване на достъп до административни услуги и социална подкрепа, които включват:

- посредничество от общинските служители и кметските наместници при адресиране на други институции и държавни служби извън общината,
- консултиране и съвети за правата и възможностите;
- техническа помощ от страна на общинските служители и кметските наместници при подготовка на документи и молби;
- помощ при транспортиране на стари хора с увреждания за подаване на заявления, молби, издаване на документи;
- транспортиране при възможност на административни служители на място при трудно подвижни стари хора и лица с увреждания, (особено за издаване на документи за ТЕЛК и др., на примера на положителните практики).

Дейност 4.1.1.3. Разкриване на сезонна обществена трапезария в общината за осигуряване на безплатна, топла и питателна храна през зимата на самотно живеещи стари хора; пенсионери с ниски доходи; хора с увреждания с ниски доходи и др.

Мярка 4.1.2. Разширяване на услугите в домашна среда - домашен помощник, социален асистент, личен асистент с увеличен капацитет.

Дейност 4.1.2.1. Осигуряване на услугата Личен асистент – услуга в общността по национална програма и ОП РЧР в община Рила – 20 лични асистенти през 2011 г. и увеличаване на техния брой на 40 през 2015 г.

Дейност 4.1.2.2. Осигуряване на услугата Социален асистент по национална програма и ОП РЧР в община Рила – разкриване на услугата Социален асистент и постигане на капацитет 20 през 2015 г.

Дейност 4.1.2.3. Осигуряване на услугата Домашен помощник по ОП РЧР – разкриване на услугата Домашен помощник в община Рила

Мярка 4.1.3. Осигуряване на дневна грижа, заместваща грижа и почасови услуги в общността за стари хора.

Дейност 4.1.3.1. Продължаване и разширяване дейността на Дневен център за стари хора в гр. Рила.

Дейност 4.1.3.2. Общинска подкрепа за дейностите на Клубовете на пенсионера, предоставящи възможности за общуване, социален живот, дребни медицински и др. услуги за стари хора с относително съхранено здраве и възможности за самостоятелно придвижване.

Специфична цел 4.2. Да се осигури достъп на старите хора до качествена резидентна грижа в среда, близка до домашната (с максимален капацитет до 20 места)

Мярка 4.2.1. Разкриване на алтернативни резидентни услуги за обгрижване на стари хора в среда, близка до домашната.

Дейност 4.2.1.1. Проучване на възможностите за създаване на комплекс за подкрепа на стари хора, в които са развити две и повече социални услуги, насочени към старите хора.

Дейност 4.2.1.2. Продължаване дейността и подобряване качеството на услугите в Хосписа в гр.Рила, с капацитет 20 места.

7. Отговорности и роли в изпълнението на Общинската стратегия

7.1. Управление на изпълнението на стратегията, оперативно планиране, отчетност - Приоритетно направление 6.

Обща цел 6: Създаване на механизми за осъществяване на междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество в сферата на социалните услуги.

7.1.1. Междусекторно сътрудничество в сферата на социалните услуги

Ролите и задачите на общината, институциите на областно ниво, доставчиците на услуги и другите заинтересовани страни в изпълнението на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги се определят от техните компетенции, идентифицираните потребности на групите в риск и планираните дейности за посрещането им

7.1.1.1. Дирекция „Социално подпомагане” гр. Бобошево носи отговорност и изпълнява конкретни задачи при реализирането на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги:

- Прави предложения до кмета на общината за предоставяне на социални услуги;
- Прави предложения до Регионалната дирекция „Социално подпомагане” за откриване, реформиране и закриване на социални услуги, съобразно планираните дейности в стратегията;
- Дирекция „Социално подпомагане” и Отдел „Закрила на детето” управляват случаите на хората и децата в риск; разработват оценки и индивидуални планове за децата и лицата, настанени в специализирани институции;
- Осъществява сътрудничество между общинската администрация и неправителствени организации във връзка с общинската и областната стратегии и предвидените дейности в тях;
- Събира и актуализира данните на базовите индикатори и резултатите от изпълнение на социалните услуги;
- Отдел „Закрила на детето” работи за изграждане на връзки между децата, настанени в специализирани институции и семейството им; провежда дейности за изграждане на родителски капацитет, за задържане и реинтеграция на децата в училище и за превенция на рисково поведение.

7.1.1.2. Държавна агенция за закрила на детето (ДАЗД)

Ролята на Държавната агенция за закрила на детето включва:

- Оказва методическа помощ на областна управа, местни власти и администрация, юридически и физически лица, осъществяващи дейности по закрила на детето и на други държавни органи за реализиране и оценка на техните дейности при осъществяване на планираните социалните услуги в областната стратегия за децата;
- Издава лицензи на доставчиците на новоразкрити социални услуги за деца;
- Контролира стандартите и критериите за качество на социалните услуги за деца и семейства.

7.1.1.3. Община

Общината отговаря за цялостното изпълнение на Общинската Стратегия за развитие на социалните услуги на нейната територия. За тази цел Общинска администрация, гр. Рила разработва и прилага Общинска стратегия за развитие на социалните услуги и план за действие, след приемането им от Общински съвет, гр. Рила.

Местната власт разработва и изпълнява интегрирана политика за развитие на хората в риск на тяхната територия като комбинира ресурсите и координира дейности в сферата на социалното подпомагане, образование, здравеопазване, политики на пазара на труда, водени от интересите и нуждите на групите и хората в риск.

Общината е доставчик на социални услуги. Общината развива интегрирани политики в подкрепа на децата в риск, хората с увреждания и старите хора. Осъществява годишен мониторинг и оценка на изпълнението ѝ и оценка на нуждите на групите в риск.

7.1.1.3.1. Общински съвет

- Обсъжда и приема Общинската стратегия за развитие на социални услуги на територията на общината и годишния оперативен план за изпълнението ѝ по предложение на Кмета на общината;
- Одобрява докладите за изпълнението на програмата за реализация на общинския план за развитие на социални услуги по предложение на кмета на общината;
- Съгласува проектни предложения за финансиране на социални услуги, които ще се развиват на територията на общината и планирани в Областната стратегия;
- Взема решения, свързани с развитие на Социалните услуги на територията на общината (откриване, закриване, разширяване, дофинансиране и пр.).

7.1.1.3.2. Кметът на общината:

- Организира изработването на общинските програми и планове за развитие на социални услуги на територията на общината и на програмата за реализацията му и след съгласуване с Обществения съвет по социално подпомагане и Д"СП" гр. Бобошиво и ги внася за обсъждане и приемане от Общинския съвет;
- Ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на Стратегията за реализация на общинския план за развитие на социални услуги;
- Осъществява годишен мониторинг на реализацията на Стратегията и Общинския план за развитие на социални услуги и оценка на нуждите на групите в риск;
- Търси възможности и осигурява финансиране от различни финансови източници за реализиране на конкретните общински дейности, планирани в Стратегията.

7.1.1.3.3. Общественият съвет по социално подпомагане и услуги е консултативен орган към общината за осъществяване на сътрудничество, координация и консултация между община, централни държавни органи и доставчици на социални услуги с цел реализиране на социалната политика в конкретната общината. Неговата роля в изпълнението на стратегията е свързана с:

- Обсъждане на Общинската стратегия и осъществяване обществен контрол върху развитието на социалните услуги и инициативи, съобразно стратегията;
- Стимулиране на партньорството между местната власт и доставчиците на социални услуги за реализиране на планираните дейности в стратегията на територията на общината.

7.1.1.4. РИО на МОМН

Регионалният инспекторат по образование на МОМН гр. Кюстендил отговаря съвместно с Регионална дирекция „Социално подпомагане” гр. Кюстендил за координиране и изпълнение на дейности за достъп до качествено образование на деца и ученици, реинтеграция в системата на образование на необхванати, отпаднали и нередовно посещаващи училище ученици. Важна роля в реализацията на мерките в сферата на образованието, заложи в Стратегията, изпълняват и Екипът за комплексно педагогическо оценяване към РИО на МОМН, както и Ресурсният център за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности (РЦПНОВДУСОП) за област Кюстендил.

РИО на МОМН:

- Носи отговорност за интегриране в системата на образование на децата с увреждания отглеждани в семействата;

- Осигурява методическо ръководство на училищата за насочване на нередовно посещаващи училище ученици и деца с рисково поведение към отделите за закрила на детето и Центровете за обществена подкрепа;

- Осигурява методическо ръководство и насърчава училищата за развитие на дейности съвместно с ЦОП и НПО за повишаване на мотивацията на учениците за задържане в училище и за запълване на свободното им време според индивидуалните им интереси; програми и проекти за превенция на рисковото поведение на деца; за реинтеграция в системата на образование на отпаднали деца, за задържането им в училище чрез участие в извънкласни дейности според индивидуалните им интереси и за наваксване на образователни пропуски;

- Осигурява контрол върху обхващането на всички деца на територията на област Кюстендил в предучилищна подготовка; върху редовното посещение на ученици в училище и записването на ученици в учебни заведения на територията на общината, в която живеят семействата им;

7.1.1.5. Дирекция Бюро по труда

Дирекция Бюро по труда участва в планирането и изпълнението на програми и активни мерки за интеграция на пазара на труда на хора в риск (възрастни с увреждания, младежи напускащи специализирани институции, младежи, отпаднали от училище, трайно безработни, в това число хора от ромски общности в обособени квартали) и мерки за подкрепа на семействата на групи в риск (на деца, настанени в специализирани институции, деца и възрастни с увреждания, живеещи в семейна среда).

Основната роля на дирекцията "Бюро по труда" по изпълнението на стратегията включва:

- Участие в разработването на програми за заетост и за обучение на рискови групи;

- Консултиране на младежи, напускащи и напуснали институции с цел професионално ориентиране, повишаване на квалификацията и посредничество при намиране на работа;

- Разработване на мерки и програми съвместно с общините за професионална квалификация и включване на пазара на труда на възрастни с увреждания и на роми, живеещи в затворени етнически общности;

- Посредничество между работодатели и безработни от рисковите групи с цел намиране на работа;

- Активно взаимодействие с институциите от други сектори (системата на здравеопазването, образованието и социалните услуги, териториалните органи на изпълнителната власт, органите на местното самоуправление, ръководствата на регионалните структури на представителните организации на работниците, служителите и на работодателите, НПО) при прилагането на областната стратегия за развитие на социалните услуги в област Кюстендил, съответно общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Рила..

7.1.1.6. Регионална здравна инспекция – област Кюстендил

Държавната здравна политика на територията на областта се осъществява и организира от РЗИ и Регионален съвет по здравеопазване. РЗИ отговаря за координацията и изпълнението

на хоризонтални здравни мерки, насочени към хората в риск на територията на община Рила. Създава база данни за здравни специалисти в помощ на хора с увреждания и хора със зависимости, която се използва от ДСП за насочване и консултиране на клиенти в риск.

Конкретните им отговорности са насочени към: здравна профилактика на майчинството/бременността с фокус нежелана и рискова бременност; медицинска рехабилитация за деца и възрастни с увреждания и подкрепа за техните семейства; разработване на здравно-социални програми за семейно планиране; качествена здравна грижа в домовете за деца и хора с увреждания и стари хора във всички общини на област Кюстендил.

7.1.1.7. Участие на НПО

Важна роля в изпълнението на стратегията играят неправителствените организации – част от тях участват в предоставянето на социални услуги като преки доставчици, други допринасят за прилагането на принципите и философията на Стратегията, като представители на гражданското общество и групите в риск в община Рила.

Гражданските организации предоставят социални, здравни и образователни услуги на територията на общината и областта за хора в риск. Съвместно с общината, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане и гражданите НПО разработват интегрирани политики и мерки за социално включване. Участват в иницирането и изпълнението на хоризонтални мерки и политики за социално включване, като партньори на общината и/или водещи организации за проектите.

7.1.2. Механизми на междуобщинското партньорство.

Ефективното междуобщинско партньорство и междусекторно сътрудничество ще допринесе за изграждане на оптимална мрежа от социални услуги в област Кюстендил, която да осигури равен достъп до услуги за рисковите групи и инструменти за максимално оползотворяване на наличните ресурси. Изграждането на механизми на партньорство е определено като приоритетно направление 6 – Развитие на междусекторни и междуобщински партньорства при планирането и предоставянето на социални услуги и обхваща следните цели и задачи:

При изпълнението на Стратегията са заложили конкретни дейности за развиване и апробиране на механизми за осъществяване на планираните смесени услуги и съвместни дейности между общини и сектори в решаването на проблемите на рисковите групи. В плана на стратегията ще е предвиден консултативен процес за разработване на модели и процедури на взаимодействие между ангажираните заинтересовани страни.

В община Рила ще бъдат използвани разнообразни инструменти за сътрудничество като:

- Споразумения за съвместна работа за инициране /изпълнение на общи дейности, междуобщински и смесени услуги – определят се рамкови правила и области на съвместна работа; формализират се и се издигат на по-високо ниво традиционно добри взаимоотношения;

- Партньорства – съвместни действия в определени от споразумението насоки за съвместна работа;

- Граждански/обществени съвети с постоянно действие;

Привличане на местния бизнес и организациите на предприемачите при изпълнението на стратегията (за интегриране на пазара на труда на младежи, напускащи специализираните институции, за изграждане на социална инфраструктура, поддържане на различните сгради за социални услуги, социално предприемачество).

Развитие на публично-частните партньорства при финансиране и съфинансиране на алтернативни социални услуги, които са от особено значение за решаване на проблемите на рисковите групи, но са извън кръга на държавното финансиране.

7.1.3. Мониторинг и оценка на Общинската стратегия

7.1.3.1. Планиране и изпълнение на дейностите за мониторинг и оценка

Оперативното изпълнение на дейностите изисква да се обособи Звено за мониторинг и оценка (ЗМО) с ясни и конкретни задачи и отговорности на общински ниво, което да разполага относителна независимост от преките изпълнители на услугите и мерките за социално включване. Тази структура ще се създаде в рамките на Общинска администрация и Общински съвет за социално подпомагане с участието на Дирекция „Социално подпомагане” гр. Бобошево и в сътрудничество със Звено за мониторинг и оценка на Областната стратегия за развитието на социалните услуги в Област Кюстендил.

Звено за мониторинг и оценка :

- Координира цялостната дейност по мониторинг и оценка в община Рила;
- Планира дейностите за мониторинг и оценка – изработва и съгласува дългосрочните и годишните оперативни планове за мониторинг и оценка на изпълнението на стратегията;
- Изпълнява посещения на място за наблюдение на дейности и социални услуги в общината;
- Предоставя консултации и практически съвети на доставчиците на услуги за подобряване на дейностите по места;
- Събира информация на общинско ниво и систематизира данните;
- Изработва общ годишен мониторингов доклад за изпълнението на Стратегията, който се представя за обсъждане и одобрение на Общински съвет;
- Формулира ключовите мониторингови въпроси и въпросите, на които трябва да даде отговор междинната и крайната оценка;
- Обсъжда заключенията и препоръките от докладите за мониторинг и оценка;
- Организира разпространението на резултатите от мониторинга и оценката сред заинтересованите страни и сред обществеността.

Задължителните дейности по мониторинг и оценка включват:

- Събиране на базови данни за всички;
- Създаване и постоянно актуализиране на база данни на общинско ниво с разбивка населени места, теми, рискови групи и пр.;
- Актуализиране, систематизиране и анализ на данните за ключовите базови индикатори за ситуацията;
- Събиране на информация и анализ на индикаторите за прогреса в изпълнението на Стратегията;
- Разработване на годишен мониторингов доклад за цялостното изпълнение на Стратегията;
- Разпространение на заключенията и препоръките от мониторинга и оценката;
- Разработване и внасяне на предложения за промени/подобряване в приоритетните направления, целите, дейностите на Стратегията.

8. Ресурси

8.1. Финансова рамка и източници на финансиране на социалните услуги в община Рила.

Делегираните от държавата на общините социални дейности се финансират със средства от държавния бюджет, което се осъществява по централизиран модел, регламентиран в Закона за социално подпомагане, ежегодно в Закона за държавния бюджет, Закона за местните данъци и такси и редица други подзаконови нормативни актове. Средствата са съобразени със заявените потребности на общините и размерът им ежегодно се определя с Решение на МС.

Общинският съвет има право да допълва финансирането на Държавно делегираните дейности /ДДД/ за сметка на общински приходи от местни данъци и такси и други данъчни и

Общинска стратегия за развитие на социалните услуги – Община Рила (2011 – 2015)

не данъчни приходи. По този начин общините имат възможност за влагат средства в усъвършенстването и развитието на социалната система.

Разходите за социалните услуги ДДД се изчисляват по единни стандарти, които включват броя на персонала и размера на заплащането му, както и разходите за веществена издръжка.

Общините имат право да възлагат изпълнението на ДДД на лицензирани доставчици след процедура по подбор, разписана в Правилника за прилагане на ЗСП. Това дава възможност и на неправителственият сектор да влага финансов ресурс в социалната система.

Друга съществена възможност за разкриване на социални услуги представляват европейските структурни фондове. За осъществяване на инвестиционната програма на социалните услуги, свързана с основен ремонт, изграждане на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане, трябва да се търсят други източници за 100 % финансиране, като: оперативните програми, изготвяне на проекти за участие в международни програми, от фонд „Социално подпомагане“, от републиканския бюджет и със собствени средства на общината.

Таблица 1: Средства за издръжка по единни разходни стандарти (ДДД и МД) за налични и нови социални услуги в община Рила за периода 2011 г. – 2015 г. (лв.)

№ по ред	Услуга, вид	Капацитет	Необходими средства	Капацитет	Необходими средства	Капацитет	Необходими средства	Капацитет	Необходими средства	Капацитет	Необходими средства
		2011	2011	2012	2012	2013	2013	2014	2014	2015	2015
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Приемна грижа	15		30		40		50		60	
2	ЦСРИ за деца и възрастни	0	0	30	69840	30	73340	30	78470	30	86300
3	ЦНСТ за възрастни с психични разстройства	0	0	14	106650	14	114100	14	125500	14	138000
4	Преходно жилище за хора с психични разстройства	0	0	15	92900	15	994000	15	109300	15	12200
5	Дневен център за стари хора	20	27520	20	28900	20	31000	20	34100	20	37500
6	Домашен социален патронаж	30		30		30		30		30	
7	Обществена трапезария	0		0		0		0		20	
8	Клуб на инвалида	2 бр.	9500	2 бр.	9900	2 бр.	10670	2 бр.	11740	2 бр.	12920
9	Личен асистент	20	112000	25	147000	30	188750	35	242200	40	304480
10	Социален асистент	20	112000	20	117600	20	125840	20	138410	20	152250
11	Домашен помощник	20	12000	20	12600	20	13490	20	14830	20	16320
12	Хоспис	20		20		20		20		20	

Основният източник на финансиране в прогнозния период на развитие на социални услуги си остава републиканският бюджет. От него ще се финансира главно текущата издръжка на социални услуги.

Финансирането на инвестициите, свързани с основен ремонт, изграждане на нови обекти за социални услуги и тяхното оборудване и обзавеждане отново ще бъдат осигурени от републиканския бюджет , в това число и със средства от оперативните програми.

8.2 Други необходими ресурси

Важен фактор в развитието на социалните услуги е кадровата осигуреност на действащите и предвидените за разкриване социални услуги. Общината трябва да предвиди средства за придобиване на подходяща квалификация за тези, които се предвижда да постъпят в сектора на работа през следващия период. Наред с това подходяща квалификация и преквалификация трябва да придобият и общинските служители, които са отговорни за социалните дейности.

Средствата за квалификация и преквалификация на необходимия персонал могат и трябва да се осигурят в необходимия размер от ОП „Развитие на човешките ресурси” и ОП “Административен капацитет”, като се подготвят няколко проекта с подходящи обучители. От ОП „Развитие на селските райони” общината може да получи средства за осигуряване на своята инфраструктура в зависимост от особеностите на обявените мерки.

За предоставянето на социалните услуги общината разполага с необходимия сграден фонд :

- ЦСРИ за деца и възрастни – обособени помещения в сградата на ОДЗ „Д-р Т. Миладинова” и бившата Поликлиника в гр. Рила;
- ЦНСТ за възрастни с психични разстройства – в сградата на бившия ДОВДЛРГ в гр. Рила;
- Преходно жилище за хора с психични разстройства – в сградата на бившия ДОВДЛРГ в гр. Рила;
- Дневен център за стари хора – в сградата на бивша Поликлиника в гр. Рила;
- Обществена трапезария - Вв сградата на ОУ „Ав. Попстоянов” гр. Рила;
- Клуб на инвалида - в сградата на Общинска администрация, гр. Рила и сградата на Културен дом с. Смочево;
- Хоспис – в сградата на бивша СБДПЛ.

8.3. Човешки ресурси - изграждане на капацитет за изпълнение на стратегията

Приоритетно направление 5: Развитие на човешките ресурси – планирани дейности
в община Рила

Специфична цел 5.1. Да се стимулира развитието на административния и организационния капацитет общинско ниво за управление на социални услуги;

Мярка 5.1.1. Обучения за изграждане на капацитет за управление на социалните услуги.

Дейност 5.1.1.1. Обучения и консултиране за изграждане на умения за ефективно управление на социални услуги в общината: 1) за инициране на интервенции/планиране на разкриването на нови услуги; 2) умения за администриране на социални услуги – като държавно делегирана дейност; 3) Умения и нагласи за контрактиране на социални услуги към външни доставчици.

Дейност 5.1.1.2. Осъществяване на поредица от базисни и надграждащи обучителни модули за ръководните екипи на социалните услуги, които целят развитие на административния и управленски капацитет, допълнителна квалификация/опит и подобряване на вътрешния мениджмънт на социалните услуги в община Рила по отношение на:

- анализ на потребностите от специалисти и поддържащ персонал;
- подбор и освобождаване на персонал, ориентиране към обучение /допълнително обучение;

- ефективно планиране на работните задачи и дейностите по предоставяне на услугите, съобразно потребностите от развитие на предлаганите социални услуги;
- въвеждане на иновативни практики за ефективна оценка на положениия труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по случаи за удовлетворяване на потребностите на клиентите;
- добро управление и задържане на специалисти и на помощния персонал и осигуряване на тяхното непрекъснато развитие;
- стимулиране на работата в екип.

Мярка 5.1.2. Осигуряване на необходимото ресурсно обезпечаване в общинска администрация за администрирането, управлението и развитието на социалните услуги в общината

Дейност 5.1.2.1. Осигуряване на адекватен брой служители в администрацията, ангажирана с разкриването и управлението на социалните услуги на територията на общината.

Дейност 5.1.2.2. Осигуряване на възможности за непрекъснато обучение, обмяна на опит и добри практики, с цел развитие на капацитета на екипа в администрацията, ангажирана с управлението на социалните услуги и на доставчиците, които да повишават компетентността на служителите за оказване на съдействие при:

- изследване на потребностите, планиране на вида и обхвата на услуги по превенция на рисковите фактори и услуги за целевите групи в риск;
- реформиране и реструктуриране или закриване на съществуващи социални услуги, в съответствие с приоритетите и мерките на настоящата стратегия;
- финансово планиране и ефективно управление на ресурсите;
- познаване и прилагане на съществуващата нормативната уредба и добрите практики за администриране и управление на социални услуги в България.

Мярка 5.1.3. Изграждане на умения на общинско ниво за усвояване на структурни фондове с цел:

- ефективно използване на възможностите за финансиране от Структурните фондове на ЕС;
- капацитет за усвояване на средства от различни национални и донорски програми.

Дейност 5.1.3.1. Обучения и информационни срещи за запознаване, разбиране и ефективно използване на възможностите на финансовите инструменти от национално финансиране и Структурните фондове на ЕС;

Дейност 5.1.3.2. Предоставяне на консултации и техническа помощ от привлечени външни експерти, които ще работят съвместно с местните партньори и чрез практика ще спомогнат за развитието на компетенциите за управление на проекти:

- ефективно изпълнение на планираните проектни дейности; добро управление на наличните ресурси; стимулиране на участието на всички заинтересовани страни;
- документиране и популяризиране на успешните практики и резултати от реализацията на проекти; дейности за осигуряване на устойчивост на промяната и др.

8.3.1 Развитие на капацитета за предоставяне на социални услуги

Специфична цел 5.2. Да се осигури подкрепа за персонала на социалните услуги за развитие на професионалната квалификация и умения в съответствие със съвременните изисквания и стандарти.

Мярка 5.2.1. Осигуряване на условия за непрекъснато обучение, обмяна на опит и споделяне на добри ефективни практики на персонала в съществуващите социални услуги.

Дейност 5.2.1.1. Организиране и провеждане на специализирани обучения и курсове за квалификация и преквалификация за персонала в съществуващите социални услуги, които да осигурят:

- Обогатяване на знанията и опита им за ефективна работа по случай, свързана с индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента;
- Осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга;
- Умения за оценка на въздействието, документиране на добрите практики в работата по случай.
- Обогатяване на знанията и опита им за ефективна работа по случай.

Дейност 5.2.1.2. Мотивиране на млади хора за социална работа с индивиди и групи в риск чрез срещи и кампании в училищата.

Дейност 5.2.1.3. Въвеждане на практики и форми за стимулиране на ученето от собствения опит, както и на обмяната на опит между сходни социални услуги.

Дейност 5.2.1.4. Развитие и насърчаване на доброволчески практики – осигуряване на обучение, възможности за обмяна на опит и консултиране по въвеждане на практика за работа с доброволци при предоставянето на социални услуги на местно ниво.

Дейност 5.2.1.5. Подкрепа и осигуряване на равен достъп до информация, консултации и обучения на ръководния, специализирания и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на социални услуги в общината.

Дейност 5.2.1.6. Провеждане на обучения, които да осигурят усвояване на специфични нови умения за планиране на професионалното развитие и кариерно израстване, умения за работа в екип и ефективно общуване, работа по проекти, взаимодействие с различни институции.

Мярка 5.2.2. Осигуряване на капацитет за иновативните услуги и мерки, развитие на нов тип професионални умения и опит.

Дейност 5.2.2.1. Организиране на въвеждащи и надграждащи обучения за професионалистите, които ще бъдат ангажирани със създаването и управлението на нови социални услуги, за да се придобият нов тип управленски умения и практика за:

- създаване на организация на работата по предоставяне на новите услуги;
- развитие на междуинституционалното сътрудничество, както и привличане на представители на заинтересованите страни - граждани, НПО и пр. в процеса на осигуряване на ефективността и качеството на новите услуги.

Дейност 5.2.2.2. Организиране на обучения за обмяна на опит и добри практики, осигуряващи развитие на професионалните компетенции за създаване и прилагане на ефективни системи за управление на човешките ресурси, които представляват съвкупност от:

- Процедури за подбор на персонал за новите услуги, съобразно предварително изяснени длъжностни и функционални характеристики за специалистите и помощния персонал, ангажиран с предоставянето на услугата;
- Дейности за привличане и развитие на специалисти, чрез стажантски програми и /или преобучение на специалисти;
- Дейности за привличане на специалисти чрез контрактиране с други доставчици на социални услуги/или с НПО, в рамките на съществуващи или новосъздадени партньорски взаимодействия на местно ниво, с цел по-ефективно и гъвкаво използване на съществуващия набор от специалисти в общината и с цел оптимизиране на разходите за високо квалифициран персонал.

Настоящата стратегия е разработена в съответствие с изискванията чл.19, ал.2 от Закона за социално подпомагане и чл.36б, ал.1 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане и е приета от Общински съвет на Община Рила с Решение № ...

